

F. D. GUERAZZI

H

ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΒΕΝΕΒΕΝΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

[Συνέχεια]

— Μὴ μοῦ λέγετε περὶ νόμων, ἔκραύγασε χλευαστικῶς ὁ Δρεγγόπτος. Οὐδεὶς δύναται νὰ σᾶς πείσῃ περὶ τοῦ τοῦ εἶναι οἱ νόμοι καλλιονέεινοι ὁ ὄποιος ἐσπούδασε νομικά. "Αν ἡ ἡμετέρα φύσις ἔθελε νόμους, θὰ μᾶς ἔδιδεν αὐτοὺς ἑκείνη, καὶ θὰ ἡμεθα ἀγαθοῖς, φιλάνθρωποι καὶ δικαιοῖ, οὐνει τῆς μεσολαβήσεως ἔγγραφων. "Αλλ' ἀπεναντίας, εἰμεθα ἀπὸ φύσεως μοχθηροῖς, ἀδικοῖς καὶ σκληροκάρδιοι. Φωλεύει ἐν τῇ καρδίᾳ μας λυπαρής φιλαυτία, ἡ ὄποια κραυγάζει πρὸς ἡμᾶς ἀπάντησις: Πρῶτον τὸ ἔγω... καὶ διὰ τῶν ἀλλών εἶναι ἀπόπειρα κατὰ τῆς ἰδικῆς μας, διότι μᾶς ἀφάρει μέρος τῆς κληρονομίας, τὴν ὄποιαν διακαώς ποθούμεν. "Εκαστος γίνεται κέντρον τῆς δημιουργίας ὁ κόσμος εἶναι ἡ περιφέρεια αὐτοῦ· τὰ συμφέροντα πάντων τῶν θυητῶν εἶναι αἱ ἀκτῖνες, αἱ ὄποιαι πρέπει νὰ συμπίπτωσιν πρὸς αὐτόν... τοῦτο εἶναι βέβαιον. Δὲν τὰ λέγω καλά; . . . οὐδέρχουσιν, ἐν ταῖς ἀνθρωπίναις κοινωνίαις, ἀνθρωποι, οἱ ὄποιοι δλας αὐτῶν τὰς ὥρεις αἴπολαμβάνουσιν ἐκ συνθηκῶν, αἱ ὄποιαι οὐδέποτε συνωμολογήθησαν· καὶ ἀν συνωμολογήθησαν, τοῦτο ἔγένετο ἡ ὑπὸ δλως διάφορον πνεῦμα, ἡ ἐν στιγμῇ μέθης, ὡς συνέβη εἰς ἡμᾶς. "Αν οἱ ἀνθρωποι ἑκεῖνοι προσπαθοῦσι πάσῃ δυνάμει νὰ διατηρῶσι τὰς συνθήκας ταύτας, ἔχει καλῶς, διότι ἔχουσι συμφέρον· καὶ ἔγω θὰ ἔπραττον τὸ αὐτό, εὑρισκόμενος ἐν τῇ θέσει τῶν. "Ο ἀνθρωπός, τοῦ ὄποιου ἡ πρᾶξις, ἀν γίνη γνωστή, ἀμείβεται διὰ τῆς ἀγχόνης, δὲν μεταβάλει αἰσθήματα, ἀλλὰ κρύπτει τὴν πρᾶξιν του. "Εκ τούτου πηγάζει ὁ αἰώνιος πόλεμος τῶν κλοπῶν, τῶν ἀπατῶν καὶ τῶν δόλων, ὁ ὄποιος ὅχι μόνον δὲν τιμωρεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐπαινεῖται, διότι περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων λέγουσιν: Αὐτοὶ καμιούντι τὴν δουλειά τους μὲ τέχνην. Ποτος εἶναι ἔχθρος τῆς κοινωνίας μεγαλείτερος τοῦ λαμβάνοντος σύζυγον; Καὶ δμως ὁ γάμος θεωρεῖται ἀρχὴ τῆς κοινωνίας ταύτης. Περίεργος ἀντίφασις! "Εκαστον τέκνον, τὸ ὄποιον γεννάται εἰς αὐτὸν εἶναι μία αἰτία περισσότερον πολέμου κατὰ τῶν δμοίων του. "Επιθυμεῖ τὰ τέκνα του νὰ εἶναι εὔτυχη, καὶ τὴν εὔτυχαν τῶν ἀπεδιώκει ἐπὶ βλάβῃ τῆς καθολικῆς εὔτυχίας. Καὶ ἐπειδή, κατὰ τὰ φαινόμενα, δὲν ἔδοθη εἰς τὸν κόσμον σύναλον εὔτυχίας δυνάμενον νὰ ικανοποιήσῃ πάντας, ἡ δὲν ὑπάρχει θέλησις πρὸς τοιαύτην ικανοποίησιν, εἰς ἐκαστον εὔτυχη ἀντιστοιχοῦσιν

ἐκατὸν ζῶντες ἐν δυστυχίᾳ καὶ ἀθλιότητι. "Ἐκεῖνα τὰ χρυσᾶ κοσμήματα, ἐκεῖνα τὰ πολύτιμα ἀγγεῖα, ἐκεῖνα τὰ συμπόσια, τὰ παρατιθέμενα πρὸς πολυτέλειαν καὶ ἐπίδειξιν μᾶλλον, ἢ κατ' ἀνάγκην, ἐν τῇ τραπέζῃ τοῦ πλουσίου, δὲν θὰ παρείθεντο, ἀν μὴ ἐν ἀπειραριθμοῖς τρώγλαις πτωχῶν δὲν ὑπῆρχεν ἔλλειψις καὶ αὐτοῦ τοῦ πρὸς κορεσμὸν τῆς πείνης ἀναγκαῖου ἀρτου... ἔλλειψις καὶ ἀπλοῦ ἔτι κραββάτου πρὸς ἀνάπτωσιν. Τὸ κατ' ἐμέ, ἐπεθύμουν, δταν τελῶνται γάμοι, αἱ ἐκκλησίαι νὰ κοσμῶνται ως εἰς κηδείαν, καὶ οἱ κώδωνες νὰ ἥγωσι πενθίμως... ως συνειθίζεται κατὰ τὰς δημοσίας συμφοράς... Εἰς γάμος βλάπτει τὴν ἀνθρωπότητα περισσότερον ἢ δύο ἔγκληματα.

— Κατάστρεφε λοιπόν, κακοῦργε, κατάστρεφε! Αὕτη εἶναι ἡ ἴδιότης τοῦ διαβόλου. Ούτος, ἐν τῇ αἰώνιότητι τῶν βασάνων του, ἀγαπᾷ τὰ ἐρείπια καὶ τοὺς σωροὺς τῶν πτωμάτων. Ταῦτα εἶναι ὁ θρόνος του, δπου βασιλεύει βασανίζων καὶ χλευάζων τὰς ψυχάς, αἱ ὄποιαι παρεδόθησαν εἰς αὐτόν. "Αλλ' ἑκεῖνος εἶναι ἀθάνατος καὶ ζῇ ἂπει τοῦ ἰδίου αὐτοῦ δντος. Σύ δμως, ζτομον, κράμα ἀνοησίας καὶ πηλοῦ, μᾶλλον εὑρακούστος ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰώνιου ἡ ἔχυρον ὑπὸ τοὺς πόδας ἐλέφρηντος, πῶς θὰ ἀποκτήσῃς τὴν ἰσχὺν ταύτην τοῦ κακοῦ: πῶς θὰ ἀπορύγης τὸν καθολικὸν κατὰ σοῦ πόλεμον; Θὰ καταδίωκεσαι ως τὸ θηρίον τοῦ δρυμοῦ, καὶ θὰ ἀποθάνῃς ἐν τῇ ἀγωνίᾳ ὅτι θὰ καταλίπης μνήμην κατηραμένου καὶ παράφρονος εἰς τὰς ἐπεοχομένας γενεας. "Αλλ' ἀς δηποθέσωμεν ὅτι ἐπέτυχες... Τί θὰ πρᾶξης, ἀφοῦ καταστρέψῃς; Πῶς θὰ ὑποφέρης τὴν ὑπαρξίαν σου; Πῶς θὰ ὑποφέρης τὸν δριν τοῦ ἐλέγχου, δ ὄποιος θὰ κατατράγη τὰ σπλαγχνα σου; Δὲν θὰ ἀκούῃς πλέον ἀνθρωπίνην φωνὴν ἐν τῷ κόσμῳ... "Αλλὰ πῶς θὰ ἀπορύγης τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως σου; Θὰ ἔσαι ως ἡ καταγγίς ἐν τῇ ἔρημῳ. Θὰ ζήσῃς μόνος καὶ θὰ ἀποθάνῃς μόνος... "Αφρον! ἀγνοεῖς πάσας τὰς πικρίας τῆς ἐρημίας καὶ εἴθε νὰ μὴ τὰς γνωρίσῃς ποτέ.

— Υπάρχει, αὐθέντα, παροιμία λέγουσα: «Καλλίτερα ἔρημοια. παρὰ κακὴ συντροφία». Καὶ αἱ παροιμίαι δὲν εἶναι πρᾶγμα διὰ πέταγμα, διότι καθὼς ἤκουσα ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βονωνίας, αὐτὴ ἡ λέξις proverbio σημαίνει probatum verbum, δηλαδὴ λόγον ἐπικυρωμένον ὑπὸ τῆς πείρας τῶν αἰώνων καὶ τῆς δμοφωνίας τῶν ἀνθρώπων. "Αλλ' αὐτὰ τὰ ὄποια εἰπεῖτε ἀποθίλεπουσιν εἰς τὸ μέλλον, καὶ τότε θὰ φροντίσωμεν διὰ τὰς ὑποθέσεις μας. "Εν τούτοις, εἶναι καλὸν νὰ ἔχασολούθησωμεν ζῶντες, ως ἔχησαμεν ἄχρι τοῦδε.

— "Α, κακοῦργε! Καὶ εἰς τι θὰ σὲ ὥφελήσῃ τὸ αἷμα τοῦ δειλοῦ, δ ὄποιος θρηνεῖ; Ποίαν εὔχαριστησιν, ἢ ποίαν ὥφελειαν εὑρισκεῖς φονεύων βαρβάρως τὸν ἐναγκαλιζόμενον τὰ γόνατά σου καὶ ἐπικαλούμενον τὸν οἰκτόν σου; Σκέφθητι ὅτι ημέραν τινὰ θὰ δικασθῇς.

— Τὶ τὰ θέλετε; ἐκαστος ἔχει τὴν γνώμην του, καὶ ἡ ἴδική μου γνώμη εἶναι αὐτὴ. "Υπῆρξε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, καθ' ἄ ἔλεγον οἱ διδάσκαλοι μου, λαός τις, δ ὄποιος ἐφόνευεν ἐξ οἰκτου τοὺς σακάτιδες, καὶ εὑρίσκονται ἀνθρωποι, οἱ δόποιοι τὸν ἐπαινοῦν διὰ τοῦτο. Πῶς λοιπὸν ἔγω, φονεύων τοὺς μὴ ὑγιεῖς κατὰ τὴν καρδίαν,— τὸ δόπον εἶναι πολὺ χειρότερον — εἶναι δυνατὸν νὰ κατηγορηθῶ; "Η ἀρχαιότης εἶναι μεγάλη μήτηρ ὥφελίμων διδαχημάτων, αὐθέντα.

— Καὶ ποῖος εἶσαι σύ, δ ὄποιος ἀξιοῖς νὰ ἔχερευνήσῃς τοὺς στοχασμοὺς τοῦ ἀνθρώπου, οἰκειοποιούμενος τὴν θαυμασιωτέραν ἴδιότητα τοῦ Θεοῦ; "Αν ἡναι πράγματι τοιαῦτα τὰ αἰσθήματά σου, ἀξίζεις, δχι λόγους, ἀλλὰ μιχαίριας. Μάθε δὲ ὅτι μόνος δ ὡτιδανὸς φονεύει τὸν ἀσθενῆ. "Η ιστορία τοῦ λέοντος Ἀγίου Μάρκου, δ ὄποιος πρὸ ὄλγων ἐτῶν ἔσωσεν ἐν Φλωρεντίᾳ τὸν Ορλανδούτσιον, δὲ σὲ διδαχῇ ὅτι ὁ ἰσχυρὸς εἶναι μεγάλυμος!

— Μὲ αὐτά, νομίζω δτι θέλετε νὰ μὲ κατηγορήσετε ως οὐτιδανόν, καὶ λέγετε πρᾶγμα δνευ σημασίας. Ἐγώ σᾶς ὄνομάζω τίμιον, καὶ τοιουτοτρόπως λέγομεν ἀπὸ δὲν ψεῦδος καὶ μίαν ἀνοησίαν ἐκαστος.

— Δρεγγόττε!

— "Α! "Ας ἀφίσωμεν κατὰ μέρος τὸν μανδύνων αὐτὸν τῆς ἀρετῆς, δ ὄποιος δὲν μᾶς ἀρρόζει. Δὲν βλέπετε ὅτι φαινόμεθα ως δάκιμονες φέροντες ράσα ἔρημίτου; "Ας φανῶμεν ἐν τῇ γυμνότητι μας, θτις εἶναι βρωμερά, καὶ ἀς ἔχωμεν τὸ θέρρος νὰ τὴν ὑποστηρίξωμεν. "Ας εἰπωμεν φανερὰ ὅτι εμεθα κακοῦργοι: διατί νὰ τὸ κρύπτωμεν; ἔτσι κ' ἔτσι κανεῖς δὲν μᾶς πιστεύει. Ιδοὺ — είτε ως ἀριστεῖον, είτε ως τιμωρίαν, ἐκαστος ημῶν φέρει ἐπὶ τοῦ μετώπου του τὴν σφραγίδα τοῦ Κάτιν. Ματαίως καταβίβαζε τὸν πήλον ἀχρι τῶν ὄφθαλμῶν, τὸ στίγμα διαλύει τὸ ὑφασμα καὶ φαίνεται ἡ θὰ πάθετε ὅτις ἡ γυνὴ ἔκεινη, ἡ ὄποια διὰ τὰ καλύψῃ τὸ πρόσωπόν της, ἀνύψωσε τὴν ἐσθῆτα της καὶ ἔδειξε γυμνὰ τὰ υπ' αὐτήν. "Ας εἰμεθα τούλαχιστον εἰλικρινεῖς, διότι προσποιούμενος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπατηθῶμεν. "Ας ἔγκαταλείψωμεν τὴν κατ' ἐπίφρασιν ἀρετήν, ἡ ὄποια μόνον τὸν χλευασμὸν τῶν ἀλλών κινεῖ. Νὰ ἡμεθα φαῦλοι, καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, δνευ νόμων, εἶναι καλλίτερον παρὰ νὰ προσποιούμεθα τοὺς τιμίους μετὰ νόμων. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, είσαι πάντοτε ἀσφαλής, διότι προφυλάττεσαι κατὰ τὴν

1. Περὶ τὸ 1260, ἐδώσαν εἰς τὴν κοινότητα τῆς Φλωρεντίας ὡραῖον λέοντα, ὃν ὄνομασαν Ἀγίου Μάρκου καὶ ἐφύλαττον ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἀγίου Ιωάννου. Ἡμέραν τινά, ἔνεκα ἀμελεῖσας τοῦ φύλακος, ἔξηλθε τοῦ κλωδοῦ του καὶ ἐπλανᾶτο ἀνά τὸν πόλιν, δπου, κατὰ τὴν συνοικίαν του Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, ἤρπασεν ὄρφανόν τι παιδίον, οὐ δ πατήρ είχε φονεύθη διὰ προδοσίας. "Η μῆτηρ τοῦ παιδίου, βαλλούσα γεωργάτας κραυγάς, ἐγνωπέτησεν ἐνώπιον τοῦ λέοντος, δτις τὸν παρτήρησε μέτ' αὐτηρότροπος ἀπόδωκεν αὐτῇ τὸ παιδίον. Τοῦτο ἀνδρωθέν ἔξειδησε τὸν πατέρα του καὶ ἐκλήθη Ὁρλανδούτσιος δ τοῦ Λέοντος. (Βιλλάνης, Ιστορίαι, βιβλίον σ' κεφ 79).

τὴν δευτέραν, ἐμπιστεύεσαι καὶ σὲ ἀπα-
τῶσιν . . . καὶ τότε τί σοῦ ἀπομένει; . . .
τὰ δάκρυα! . . . ἡ παρηγορία τοῦ μωροῦ.
Ἐγὼ θὰ ἔστοιχημάτιζον, κύρ Γίνε, αὐ-
τὴν τὴν δαμακεσκηνήν μου σπάθην, ὅτι
σεῖς, σεῖς ὁ ἴδιος, μὲ δλην τὴν γενναιο-
ψυχίαν σας, ἀν ὁ Πάπας ή ὁ Μαρφέδης
σας ὑπέσχοντο ἐν φέουδον, ὑπὸ τὸν ὄρον
νὰ μᾶς προδώσετε, θὰ μᾶς ἐπωλεῖτε ὅλους
χωρὶς τὸν ἐλάχιστον δισταγμόν, ως βάσις
εἰς τὸν σφαγέα, ψυχήν τε καὶ σῶμα.

— Δρεγγόττε! . . . ἐκράγασσεν ὁ Γί-
νος καὶ ἡ χείρ του ἔψαυσε τὸ ἔγχειρίδιον.
'Αλλ' ὁ δυστυχῆς ἔκεινος, ἀγόμενος ὑπὸ
τῆς οἰκτρᾶς στομαλίας του, ἐξηκολού-
θησε λέγων:

— 'Αλλ' ἡμεῖς δὲν ἔχομεν κλειστοὺς
τοὺς ὄφθαλμούς, διότι δὲν ἔχομεν περὶ
σοῦ γνώμην καλλιτέραν ἔκεινης, τὴν
ὅποιαν καὶ σύ, ἀν ἥσαι φρόνιμος, πρέπει
νὰ ἔχῃς περὶ ἡμῶν, δι' ὃ καὶ ἔκαστος ἂς
πράττει ὅ, τι θέλει. Εἴμεθα ἡνωμένοι ἔως
οὗ εἶναι δυνατόν. "Οταν τοῦτο δὲν ἦναι
δυνατὸν πλέον, τότε η ἔκαστος ἡμῶν
τραβᾷ τὸν δρόμον του, η ἀλληλοισφαζό-
μεθα, καθὼς ἥθελε μᾶς συμφέρει καλλί-
τερον. 'Εν τοσούτῳ, ἀφίσατέ μας νὰ κα-
ταβολιάσωμεν τὸν προσκυνητήν μας. 'Ε-
λευθερία ἔνεργειας! Ζήτω ἡ ἐλευθερία!

— 'Ελευθερία ἔνεργειας! ἐκράγασσαν
τινὲς ἀγρίως καὶ ἔκινήθησαν, ὅπως συλ-
λάβωσι τὸν προσκυνητήν. 'Αλλ' οὔτος, ἰ-
δῶν τοὺς ληστὰς προσέχοντας εἰς τὴν φι-
λονεκίαν, ἐδροῦσατο τῆς εὐκαιρίας, ἔκυψε
καὶ, ὀλισθήσας μετὰ προσοχῆς ὅπισθεν
αὐτῶν, τωβαλεῖς τὰ πόδια, ὥστε ὅτι ἡ-
θέλησαν νὰ τὸν ζητήσωσιν ἥτο ἥδη λίαν
μακράν. Οι λησταί, ἐννοήσαντες ἐπὶ τέ-
λους τὴν φυγήν του, ἥθελον νὰ ἔξωθι-
σωσι κατ' αὐτοῦ τοὺς κύνας, ν' ἀνερευνή-
σωσιν ἐν τῷ δάσει, νὰ τὸν ἀνεύρωσιν ἀντὶ
πάσης θυσίας, καὶ νὰ τὸν καταβολιάσωσιν.
'Αλλ' ὁ Γίνος, μεθ' οὐ συνετάχθησαν καὶ
οἱ πλειστοι τῶν ὄπαδων του, ξιφουλκήσας
ἀνέκραξε:

— Τὸ ἀπαγορεύω

— 'Αφίσατέ μας νὰ κάμωμεν ὅ, τι θέ-
λομεν, η σὲ φρονεύομεν. . . ωρύοντο οἱ ὄ-
παδοι τοῦ Δρεγγόττου.

— 'Εμὲ νὰ φρονεύσετε; οὐτιδανοί, ἀχρεῖοι,
ἐμπρός, δοκιμάσατε . . . ἐκράγασσεν ὁ Γί-
νος, περιστρέφων θαυμασίως τὸ ξίφος του.

— 'Εμπρός, λοιπόν ἀς δοκιμάσωμεν!

Καὶ ἡ ἀλληλοισφαγία ἐπέκειτο . . . ὅτε
ὁ Δρεγγόττος προχωρήσας ἐκράγασσεν:

— Εἰρήνη! εἰρήνη . . . κύριοι!

— Ακούσατέ μου πρῶτον . . . Γίνε, καθὼς
βλέπετε, ἔχομεν δύο διαφόρους γνώμας.

Μὲ τοὺς λόγους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ
συμφωνήσωμεν, καὶ ἀν ὅμιλῶμεν ἀχρὶ τῆς

Δευτέρας Παρουσίας . . . "Εκαστος θὰ ἐ-

πιμένῃ ὑποστηρίζων τὴν ιδικήν του. Καὶ
ἀν ὑπόθεσωμεν ἀκόμη ὅτι ὁ ἔνας θὰ κα-
τώθου νὰ μεταπείσῃ τὸν ἄλλον, θὰ ἐ-

ἔχρεισθετο πρὸς τοῦτο πολὺς καιρός. "Ἄς

λύσωμεν λοιπὸν τὴν διαφορὰν ταύτην, διὰ

τοῦ ἔγχειρίδιου. 'Αλλ' ἀς μὴ κάμωμεν ως

οἱ ισχυροὶ τῆς γῆς, οἱ ὅποιοι ὅταν ἔχουν

νὰ λύσουν καμμίαν διαφορὰν μεταξύ των,

ἔξαναγκαζούν τὰ ἀνθρωποποιίμαν νὰ ἀλ-
ληλοισφαζοῦται, ἀγαλλόμενα ἐν ὄνόματι
τῆς δόξης, ἀν καὶ ἀγνοοῦσι διατάξιν. 'Απ-
εναντίας, ἀς ἐμποδίσωμεν αὐτούς, οἱ ὄ-
ποιοι θὰ μᾶς ὑπεστήριζον προθύμως, καὶ
ἄς μὴ καταστήσωμεν ματαίας τὰς ἐλπί-
δας τοῦ δημίου, ὁ ὅποιος θὰ ἔχουν μαῦρα
δάκρυα, ἀν ἐφονεύοντο ἀναμεταξύ των.
'Ημεῖς οἱ δύο ἀρχίσαμεν τὴν ἔριδα, ἡμεῖς
μόνοι ἄς τὴν τελειώσωμεν, ἐμπιστευόμε-
νοι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ.

— Καὶ ὁ Θεός σὲ κατεδίκασε . . . Τὸ
ξίφος μου οὐδέποτε ἔπληξεν ἐπὶ ματαίῳ.

— "Ω! αὐτὸ τὸ γνωρίζω καλλιστα.
ὅθεν μὴ πιστεύετε, αὐθέντα, ὅτι ζητῶ
νὰ μονομαχήσωμεν. 'Η ισχὺς σας καὶ ἡ
τέχνη ἐν τῷ χειρισμῷ τῶν ὅπλων εἶναι
κατὰ πολὺ ἀνωτέρα τῆς ιδικῆς μου. Σεῖς
ἄπὸ τῆς μικρᾶς σας ἔτι ήλικίας ἔχειριζε-
σθε τὸ ξίφος καὶ τὴν λόγχην ἐνῷ ἔγω,
κώδηκας καὶ ὑπομνηματιστάς. 'Αλλ' ἂς
εὑρωμεν τρόπον, ὥστε νὰ μὴ πλεονεκτῇ
δεῖς τοῦ ἄλλου. "Ἄς ἀρίσωμεν τὰ ἔγχει-
ριδιά μας χαμαίς ἀς ἀπομαχουνθῶμεν αὐ-
τῶν ἔκατὸν βήματα, ὁ εἰς ἄπὸ τοῦ ἐνὸς
καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τοῦ ἐτέρου μέρους. "Ο-
ταν δοθῇ τὸ σύνθημα, ἔκαστος τρέχει νὰ
ἀρπάξῃ τὸ ιδικόν του. "Οποιος δὲ φύση
πρῶτος, ἀς κτυπήσῃ . . . Πῶς σας φαίνε-
ται;

Οι λησταί ἔστιώπησαν.

— Ο Γίνος, θεῖς τὸ ξίφος ἐν τῇ θήκῃ,
ἔσυρε τὸ ἔγχειρίδιον του καὶ δείξας αὐτὸ
στίλβον εἰς τὸν Δρεγγόττον εἶπε:

— Θέλεις; Συλλογίσθητι ὅτι ἔφασσα
τὴν ἔλαφον εἰς τὸ τρέζιμον, καὶ ὁ Θεός
θὰ δώσῃ πτερὸν εἰς τοὺς πόδας μου, διότι
ἡ ὑπόθεσις εἶναι ιδική του.

— Τόσον τὸ καλλίτερον διὰ σας. Τί
τα θέλετε; οἱ σύντροφοί μας περιέμενον
νὰ ἰδωσιν καταβολιάζόμενον τὸν προσκυ-
νητήν. 'Εξ αἰτίας σας, ἔστερήθησαν τοῦ
τοιούτου θεάματος, καὶ πρέπει νὰ δώ-
σωμεν εἰς αὐτοὺς ἄλλο.

— Γεννηθήτω τὸ θέλημά σου, καὶ τὸ
αἷμά σου ἂς πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου.

Ταῦτα εἰπών, ο Γίνος ἔμεινεν ἐπὶ μα-
κρὸν σκεπτικός εἰτα, σείσας τὴν κεφα-
λήν, ἔρριψε τὸ ἔγχειρίδιον αὐτοῦ μετὰ τό-
σης δρμῆς, ὥστε πλέον τοῦ ἡμίσεος ἔβι-
θισθη ἐν τῷ ἐδάφει, καὶ στρέψας τὰ
νῶτα, ἐφάνη βαθιάζων πρὸς τὴν ὑποδει-
χθεῖσαν θέσιν.

— Ο Δρεγγότος, κατεσκόπευε τὸ κίνημα
τοῦτο, καὶ δρμῆσας ως ἀστραπὴ ἡθέλησε
νὰ βυθίσῃ τὸ ἔγχειρίδιον του δολίως εἰς
τὴν πλευρὰν τοῦ Γίνου, ὅτε λεπίς ξίφους
ἀστράψασα ὅπισθεν τινὸς δένδρου ἐκτύ-
πησε τόσον σφρόδως τὴν χειρά τοῦ δολο-
φόνου, ὥστε αὕτη ἔπεσεν ἀποκοπεῖσα.

— Η χείρ ἔκεινη ἔφισε τὸ ἔγχειρίδιον,
εἰτα ἡνεψηθεὶς ἀπανέκλεισεν ἐν ἀκαρεῖ,
ώσει θέλουσαν ν' ἀρπάσῃ αὐθίς αὐτό, καὶ
ἔξηκολούθησεν ἐπὶ πολὺ ἀναπηδῶσα ἀ-
χρίς οὐ ἔμεινεν ἀκίνητος.

— Ο τραχυματισθεὶς ἔρρηξεν ὁξυτάτην
κραυγὴν, ἔμεινεν ἐπὶ τίνας στιγμὰς ὄρ-
θιος, καὶ ἐπὶ τέλους κατέπεσε λιπόθυμος.

— Ο Γίνος, στρέψας τὴν κεφαλήν, ἐνόη-

σεν ἀμέσως τί συνέβη καὶ ἀνεφώνησεν:

— Τυάρχει Θεός τιμωρῶν τὴν προ-
δοσίαν!

Οι λησταί, ἐκπεπληγμένοι καὶ ἔντρο-
μοι, ἔκλιναν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν γῆν,
καὶ ώσει ἔκβιαζόμενοι ὑπὸ ἀνωτέρας δυ-
νάμεως, ἐψιθύρισαν:

— Τυάρχει Θεός!

Πῶς ὁ Ρογήρος δὲν ἔκινήθη, ὅτε οι λη-
σταί ἥθελον νὰ καταβολιάσωσι τὸν δυσ-
τυχῆ προσκυνητήν, καὶ τόσον ἔγκαίρως
ἐπῆλθεν εἰς βοήθειαν τοῦ κινδυνεύοντος
ἀρχιληστοῦ, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἐν-
νοήσῃ τις, ὅταν ἐνθυμηθῇ τι λέγει ὁ ἀγα-
θὸς Λαβατέρος περὶ τῶν φυσιογνωμιῶν.

Τινὲς τῶν μορφῶν, λέγει οὗτος, γον-
τεύουσιν ἀμέσως τοὺς ὄφθαλμούς, τοῦ
κατὰ πρώτην φορὰν βλέποντος αὐτάς, καὶ
πληρούσι χαρᾶς τὴν καρδίαν του, μὴ δυ-
ναμένου νὰ πεισθῇ ὅτι δὲν εἶδεν αὐτάς
καὶ ἔλλοτε.

— Επὶ τῇ θέᾳ των, αἰσθάνεται γεννώ-
μενον ἐν αὐτῷ συγκεχυμένον τι αἰσθημά,
δμοιάζον πρὸς μεμακρυσμένην ἀνάμνησιν
ἀγάπης.

Εὐχαριστεῖται ἀπατώμενος καὶ ἐκ-
λαμβάνων τὴν μορφὴν ἔκεινην ως μορφὴν
παιδικοῦ φίλου, δστις, καίπερ πρὸ πολλοῦ
μὴ φάνεις, ἥτο ἐπὶ μακρὰ ἔτη ποθεινό-
τατος. 'Εκ τούτου πηγάζει ἡ ἀκατάσχε-
τος πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς τοιαύτας μορ-
φὰς δρμή, οὓς δὲ βλέπων ποθεῖ νὰ προσκα-
λέσῃ ὅπως συμετάσχωσι τῆς χαρᾶς του
ἢ τῆς λύπης του, διότι εἶναι ωραῖον νὰ
έκμυστηρεύεται τις εἰς ἔγκαρδιον φίλον.

— Ενῷ ἀπεναντίας, ὑπάρχουσιν ἄλλαι
μορφαῖ, ων ἡ θέα προζενεῖ ἀπέχθειαν, ἀπο-
στροφήν, καὶ τὰς δρμάς προσπαθεῖ τις
ν' ἀποφεύγῃ. "Αν τὸ βλέμμα του συναν-
τήσῃ τὸ βλέμμα των, καταβιβάζει ἀμέ-
σως τοὺς ὄφθαλμούς, καὶ ἀν ἀναγκασθῇ
νὰ διμιλήσῃ πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς μορ-
φὰς ἔκεινας, οἱ λόγοι ἔξερχονται τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ μετὰ κόπου καὶ διακεκομ-
μένοι, ϊστε προζενούσις ἀηδίαν. "Οσον δὲ
καὶ ἀν προσπαθῇ νὰ νικήσῃ τὴν φυσικὴν
ταύτην ταραχήν, οὐδέποτε κατορθοί^{το}.

— Ισως τὸ λογικὸν πείθει αὐτὸν ὅτι δὲν
πρέπει νὰ τοὺς μισῇ. 'Αλλ' ἡ ἀγάπη δὲν
εἶναι αἰσθημά δινάμενον νὰ ἀναπτυχθῇ
κατὰ διαταγὴν ἐν τῇ ψυχῇ μας.

Πλὴν δὲ τοῦ λόγου τούτου, δστις καθ'
ἔκαυτὸν εἶναι ισχυρότατος καὶ φυσικός,
ὑπῆρχαν καὶ ἄλλοι, τοὺς δρμούς οὐδὲ καν
ισως ἐσκέφθη ὁ Ρογήρος, ἀλλ' οὔτινες συ-
ετέλεσαν πιθανῶς εἰς τὴν πραξίν του
καὶ χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸ ἐννοήσῃ.

— Η σκηνὴ τοῦ προσκυνητοῦ διεδραμα-
τίζετο εἰς τινὰ ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ μέρους
ἐνῷ ὁ Ρογήρος ἥτο κεχρυμμένος, καὶ οἱ
λησταί ἥσαν πάντες σύμφωνοι ὅπως τὸν
καταβολιάσωσιν, δθεν, ἀν ἔσπευδεν εἰς βο-
ήθειαν του, οὐ μόνον δὲν ἔσωζεν αὐτόν,
ἀλλ' ἔξετίθετο καὶ ἔκεινος εἰς βέβαιον
κίνδυνον.

— Αλλὰ τὰ κατὰ τὸν Γίνον συνέβαινον
ισως εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν,
καὶ τὸ πλειστον τῶν ληστῶν, φαίνομενον

συμπαθοῦν πρὸς τὸν ἀρχηγόν των, τὸν ἐνεθάρρυνεν ὅτι ἡ πρᾶξις του, οὐ μόνον δὲν θὰ ἔτιμωρεῖτο, ἀλλὰ καὶ θὰ ἔζηρετο.

"Οπως δήποτε, βλέπων ὅτι ἡτο πλέον ἀδύνατον νὰ μείνῃ κεκρυμένος, ἔξηλθε τῆς κρύπτης του καὶ ἐβάδισε πρὸς τὸν Γίνον.

"Η αἰφνιδία αὕτη ἐμφάνισες του. ἡ πολυτελὴς πανοπλίας του, καὶ ἡ ὠραία ὄψις του, ἔδιδον αὕτῳ τὸ ἥθος τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, καταβάλοντος τὸν δράκοντα. Καὶ οἱ δεισιδαιμονες ἐκεῖνοι λησταὶ θὰ τὸν ἔλαττερουν βεβαίως ὡς τὸν "Ἀγιον Γεωργίον, ἢ τὸν ἀρχάγγελον Μιχαήλ, ἀν μὴ δὲν διδούντος τὸν προχωρήσας ὑπεδέχετο αὐτὸν φαιδρῶς καὶ ἐπιφύγε τὴν χειρά του λέγων:

— Εἰς ὑμᾶς ὄφειλω τὴν ζωὴν μου, ἀνδρεῖς ιππότα.

"Ο τρόπος, δι' οὐ ἐλέχθησαν οἱ λόγοι οὗτοι, ἐπεισ τὸν Ρογῆρον ὅτι εὔρε φίλον δινδρα, διστις θὰ ἔδιδε τὴν περιουσίαν του, τὴν ζωὴν του, τὴν τιμὴν του αὐτῆν, διως τὸν ἔλη εύτυχη.

Οἱ ὄλιγοι οὗτοι λόγοι ἔξεδήλουν πάντα τὰ αἰσθήματα, ἀτινα πολλοὶ λόγοι ἀδυτοῦσι νὰ ἐκφράσωσι, καὶ ἀν ἡδύναντο ἔτι, ἡ καρδία θὰ ἀπηκίου αὐτούς, διότι τὸ βαθὺ πάθος εἶναι βαθὸν καὶ ἡ εὐγλωττος εὐχαριστία, ἐν τῷ νῷ τοῦ ἀπαγγέλλοντος αὐτῆν, χρησιμένης διως ἐξοφλήση κατὰ τὸ θημισυ τὴν ὄφειλήν του.

Ταῦτα πάντα συνέβησαν ἐν ὄλιγαις στιγμαῖς. Ο δὲ Γίνος, ἀφοῦ ἔχαιρέτισε τὸν Ρογῆρον, ἐστράφη ἀμέσως πρὸς τὸν Δρεγγόττον καὶ ἐβοήθησε τοὺς συντρόφους του νὰ δέσωσιν, ὡς ἡδύναντο καλλιον, τὰς κοπείσας ἀρτηρίας του καὶ νὰ κωλύσωσι τὴν ἔκροήν του αἰματος, οὐ μέγα μέρος εἶχεν ἀπολέση θῇδη ὁ ἀσεβῆς ἐκεῖνος.

Εἶτα τέσσαρες τῶν ληστῶν, ἀραντες αὐτόν, τὸν μετέφερον ἡσύχως εἰς τὴν καλύβην του, ἐνῷ δὲ Γίνος ὑπεβάσταζε τὴν κεφαλήν του.

Καθ' ὅδον, ὁ τραχυματίας συνηλθε καὶ ἐγείρας τὰ βεβηρημένα δηματά του εἶδε τὸν ἀρχιληστὴν καὶ εἶπεν αὕτῳ μετὰ φωνῆς ἡμιεισθεμένης:

— Εἴσθε περίεργος ἀνθρωπος, αὐθένται! Τί νομίζετε ὅτι κάμνετε δι' αὐτοῦ τοῦ κατ' ἐπίφρασιν οἴκτου, τὸν ὅποιον δὲν χρεωστεῖτε, οὔτε δύνασθε νὰ αἰσθάνεσθε δι' ἐμέ; . . . Δὲν ἀπεπειράθην νὰ σᾶς φονεύσω; . . . καὶ μάλιστα διὰ προδοσίας, θὰ ἔλεγον οἱ μωροί . . . Τί εἶναι ἡ προδοσία αὕτη; Μὲ προσεβάλετε καὶ ἐπερπε νὰ ἐκδικηθῶ. Φανερὰ δὲν θὰ ἡδυνάμην, καὶ θὰ προσέθετον τὴν βλαβήν εἰς τὴν ὕδριν . . . Ἐπροσπάθησα ὡς ἡδυνάμην καλλίτερον . . . ἀπέτυχον . . . Υπομονὴ . . . Ἐφιλονεικήσαμεν . . . ή τύχη ἐκηρύχθη ἐναντίον μου . . . Διὰ τοῦτο δὲ δὲν λυποῦμαι περισσότερον παρ' δεσον διατρός, δὲ πότος βλέπει νεκρὸν τὸν ὑπ' αὐτοῦ θεραπευόμενον ἀσθενῆ, ή δὲ δικηγόρος δὲ πότος χάνει τὴν δίκην . . . Ἀπομακρύνθητε . . . αὐτὴ ἡ συμπάθεια σας μὲ προσβάλλει . . . Τὶ σημαίνει μία χειρ ὄλιγώτερον; Ή φύσις προεῖδε τὴν περίπτωσιν ταῦτην, διότι ἀλλως πρὸς

ποτὸν σκοπὸν μας ἔδωσε δύο; . . . Ἄφοῦ ἐγεννήθημεν διὰ ν' ἀποθάνωμεν, τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ πορευώμεθα εἰς τὸν ἀλλον κόσμον ὄλιγον καὶ ὄλιγον, καὶ ὅχι εἰς μίαν φοράν . . . οὐτὸν συνειθίζομεν . . . Ἀπέθανε σήμερον ἡ μία τῶν χειρῶν μου . . . αὔριον θὰ ἀποθάνῃ καὶ δὲ εἰς τῶν ποδῶν μου . . . Ἐπρεπεν εἰς νὰ καταβάλῃ τὰ ἔξοδα τοῦ θεάματος . . . Τὰ κατέβαλον ἐγώ . . . Υπομονὴ! Πάντοτε ὑπῆρξα ἀτυχῆς εἰς τὰ στοιχήματα.

Ο Γίνος ηθελε νὰ τὸν παρηγορήσῃ, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐλιποθύμησεν αὐθίς.

"Οτε ἔφθασαν εἰς τὴν θύραν τῆς καλύβης, δὲ ἀρχιληστής, προσκαλέσας τὸν Βελτράμον, διέταξεν αὐτὸν νὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ τραχυματίου καὶ τὸν παρεκάλεσε πρὸς χάριν του ν' ἀγρυπνήσῃ παρ' αὐτῷ, καὶ ἀν τὸν ἔβλεπε χειροτερεύοντα νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἄγιον Κήρυκον καὶ νὰ εἰπῇ εἰς τὸν ἡγούμενον, διὰ δὲ θὰ Γίνος τὸν προσεκάλει, καὶ δὲ ἡγούμενος βεβαίως θὰ ἥρχετο.

Εἶτα στραφεὶς πρὸς τὴν ἀκολουθήτασαν αὐτῷ συμμορίαν, διὰ φωνῆς ἐπισήμου εἶπε τὰ ὄλιγα ταῦτα:

— Ο Δρεγγόττος ἀς χρησιμεύσῃ εἰς σᾶς ὡς παράδειγμα. Συγχωρῷ τοὺς ἐνόχους.

Ταῦτα δὲ εἶπὼν καὶ μὴ θελήσας νὰ τὸν συνοδεύσωσι, ἐβάδισε πρὸς τὴν οἰκίαν του, παρακαλέσας τὸν Ρογῆρον νὰ δεχθῇ τὴν φιλοξενίαν του δι' ἐκείνην τὴν νύκτα.

Ο Ρογῆρος ἔδέχθη προθύμως, διότι θὰ παρεκάλει αὐτὸς ὅπως ἐπιτύχῃ τοῦτο, τόσην εὐχαρίστησιν ἐλάμβανε βλέπων τὸν Γίνον καὶ τόσην ἀνάγκην ἥσθαντο φαγῆτο.

Ηκολούθησε λοιπὸν αὐτόν, βαδίζοντα διὰ τῶν πολυπλόκων ἀτραπῶν τοῦ δάσους, ἐν αἷς πᾶς δὲ μὴ γινώσκων αὐτὰς καλῶς θὰ ἀπεπλανθῆται βεβαίως ἀλλ' ἀς ἀφίσωμεν αὐτοὺς πορευομένους.

Ο Γίνος γινώσκει καλλιστα τὰς ὁδοὺς καὶ θὰ φέρῃ ἀσφαλῶς τὸν Ρογῆρον εἰς τὸ κατάλυμά του.

Ημετές δὲ ἀς φέρωμεν εἰς πέρας τὸ κεφάλαιον καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Δρεγγόττου.

Οι λησταὶ, ἀπολυθέντες ἀπὸ τοῦ Γίνον, διεσκεδάσθησαν τὴν διέ τα κάκεσε, ὑπὸ διαφόρων καὶ βαθυτάτων κατεχόμενοι σκέψεων, ἀς φρονοῦμεν ἀσκοπὸν ν' ἀναφράμεν.

Οι τέσσαρες, οἵτινες ὑπεστήριζον τὸν Δρεγγόττον, ἐτοποθέτησαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης. Ο δὲ Βελτράμος δυσθύμως πως εἶπεν εἰς τοὺς ἑταίρους του:

— Σές βαστᾷς ἡ καρδιὰ νὰ τὸν ἀφίσετε μόνον;

— Δὲν εἰσαι σύ; ἀπήντησεν εἰς ἔξ αὐτῶν. Τι θὰ καμώμεν εἴμεις ἔδω, ὅλην τὴν νύκτα;

— Παίζομεν τοὺς κύβους, εἶπεν δὲ Βελτράμος.

— Ἄφοῦ εἶναι ἔτοι, μένω.

— Καὶ ἐγώ... καὶ ἐγώ... προσέθεντο οἱ ἀλλοι.

Ο Βελτράμος, διστις εἶχε φάνεται μό-

ρια τινὰ φιλανθρωπίας, ὡν ἔκεινοι ἐστεροῦντο, παρετήρησεν διὰ δὲ Δρεγγόττος ἦτο λιπόθυμος, ἀλλ' οἱ ἀλλοι εἶπον διὲ ἔκοματο.

Τότε καὶ ἐκεῖνος, οὐχὶ πεισθεὶς ἐνδυμάχως διὰ δὲ Δρεγγόττος ἐκοματο, ἀλλ' ἐπὶ τῇ διαβεβαιώσει ταύτη τῶν συντρόφων του ἀπατῶν αὐτὸς ἐκατόν, συνεβίβασε καπως τὴν συνέδησιν του πρὸς ἐκεῖνο, διέ μελλε νὰ πράξῃ καὶ ἐξήγαγε τοὺς τρεῖς κύβους ἐκ τοῦ θυλακίου του, λέγων:

— Μᾶς λείπει τὸ κρασί!

— Άλλ' εἰς τῶν ἑταίρων αὐτοῦ, διστις ἥσθαντο μεγίστην ἀνυπομονησίαν ν' ἀρχίσῃ, ἀπήντησε:

— Παρατηρήσετε αὐτὸς τὸ τραπέζι... Δὲν βλέπετε πῶς δὲ Δρεγγόττος ἔχει καλὴν προμήθειαν; Νὰ φέρωμεν ἀπὸ τὰς καλύβας μας, χρειαζεται πολλὴ ὄρα. "Ἄς πάρωμεν ἀπὸ αὐτό. "Άν δὲ Δρεγγόττος ζήσῃ, τοῦ τὸ πληρόνωμεν, ή τοῦ διδομεν ἀλλο, καθὼς θέλει. "Άν ἀποθάνῃ, τὸ πίνομεν χωρὶς νὰ πληρώσωμεν τὸν ξενοδόχον... καὶ ἔειδι χάρισμα γλυκὸ σὰ μέλι, καθὼς λέγει καὶ δὲ παροιμία.

Οι λησταὶ ἐγέλασαν ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις καὶ λαβόντες τὰς πλήρεις οἴνου φιάλας καὶ τινα κηρία ἐκάθησαν κυκλοειδῶς χαμαὶ καὶ θοχισαν νὰ παιζῶσι. Εἰχον θῇδη ρίψη ἔξακις τοὺς κύβους καὶ πήγε φιάλας οἴνου, διέ ασθενής φωνή, ωσεὶ ἐξήρχετο ἐκ τῶν καταχθονίων, ἡκούσθη λέγουσα :

— Βελτράμε;

— Βέβυπνησε Δρεγγόττε; Μία στιγμὴ νὰ ρίψω τοὺς κύβους, διόπου εἶναι ή σειρά μου — καὶ ἔφθασσε.

[Τετεταισυγένεια].

ΠΑΝ. ΠΑΝΑΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΘΕΡΒΑΝΤΗ

Διήγημα

Ο δὸν Ἀντώνιος καὶ δὸν Ζουάν, εὐπατρίδαι ὁμήλικες καὶ στενοὶ φίλοι, ὡσεὶ ἀμφότεροι φοιτηταὶ ἐν Σαλαμάγκα.

Παραφερθέντες ὑπὸ τῆς νεότητός των, ή ως λέγουσιν, ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ ἰδωσι τὸν κόσμον, ἀπεράσισαν νὰ ἐγκαταλείπωσι τὰς σπουδάσις των καὶ νὰ μεταβωσιν εἰς Φλάνδραν. Επίστευον διὰ τὴν δόπλα ἔξασκησις εἰς πάντας μὲν ἀρρότει, ἰδίᾳ ὅμως εἰς τοὺς εὐγενεῖς.

Ἐφθασαν λοιπὸν εἰς Φλάνδραν, ὅτεν ἡ εἰρήνη εἶχεν θῇδη ἀποκαταστῆ, ή τούλαχιστον ἐνήργουσιν πρὸς ἀποκαταστασιν αὐτῆς.

Ἐν Ἀμβέρσῃ ἔλαθον ἐπιστολὰς ἐκ τῶν γονέων των, οἵτινες ἐγνώριζον αὐτοῖς τὴν μεγάλην λύπην, θη γῆσθανθησαν, μαθόντες τὴν ἐγκαταλείψιν τῶν σπουδῶν των καὶ διότι δὲν εἶχον εἰδοποιήση αὐτοὺς περὶ τούτου, ἵνα φροντίσωσι νὰ τοῖς παρά-